

©Melanie Cieslinski
2026

Encarregat per
La Yibria Intercultural
Terrassa (Barcelona), Espanya

Calçot

MUTANTE

Redissenyant les tradicions catalanes sota un clima canviant

Calçot Mutante

Redissenyant les tradicions catalanes sota un clima canviant

Melanie Cieslinski
me.cieslinski@gmail.com
+49 178 8159558

Per: La VÍbria Intercultural
Terrassa (Barcelona), Spain
vibria.org

2026

Agraïments especials a Alejandro García Díaz, Laura Buxó,
Léa Laffitte, Marta Pedregal, Ailen Mendoza, Calçots Ballescà

DOS MIL QUA RAN TA SIS

Més enllà de les velles històries del que es va perdre, hi ha un futur teixit amb resiliència.

ESTÀ BASAT EN EL CANVI CLIMÀTIC. ESTÀ BASAT EN LA NATURA. ESTÀ BASAT EN ELS HUMANS. ESTÀ BASAT EN LA DISTOPIA I LA UTOPIA. ESTÀ BASAT EN L'AGRICULTURA. ESTÀ BASAT

EN

TU.

Ambientat en una Catalunya transformada pel canvi climàtic l'any 2046, aquest projecte de disseny especulatiu utilitza els calçots, una ceba tendra tradicional consumida en festes i trobades populars, per qüestionar la nostra relació amb una biosfera en transformació. A mesura que l'agricultura tradicional es va hibridant amb una flora hiperresilient i supervivencialista, la calçotada evoluciona cap a una nova mena de banquet.

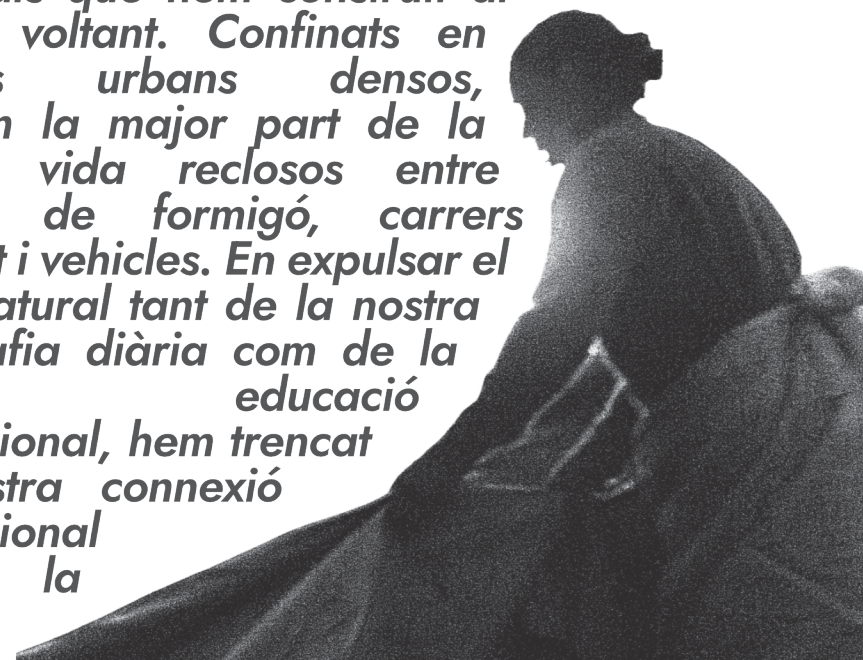
L'obra transita per emocions complexes i perspectives canviants, oscil·lant entre l'amargor de plorar la pèrdua d'un paradís desaparegut i l'alegria d'una comunitat que continua prosperant en una realitat més hostil. En transformar un símbol cultural estimat en un artefacte provocador, aquest projecte qüestiona les premisses antropocèntriques i convida el públic a reflexionar sobre els seus hàbits de consum actuals, alhora que l'anima a imaginar activament com la humanitat pot forjar una aliança amb el món del futur.

LA POBLACIÓ URBANA PASSA EL TEMPS DINS D'UNA BOMBOLA ARTIFICIAL

La nostra relació predominant amb la biosfera global està definida per l'explotació, la utilitat dels recursos i l'oci superficial. Aquest marc antropocèntric ha empès el planeta molt més enllà de la seva capacitat regenerativa, havent superat ja set dels nou límits biofísics crítics que sostenen la vida terrestre. Tot i que les fluctuacions climàtiques es produeixen de manera natural al llarg de les èpoques evolutives, la indústria humana ha accelerat aquesta trajectòria d'escalfament a una velocitat volàtil i sense precedents, fet que fa que la perspectiva d'una reversió total sigui una il·lusió idealista.

Aquesta crisi es manifesta com una profunda amnèsia ecològica. Avui dia, moltes persones són incapaços de reconèixer l'origen de l'aliment que tenen al plat. Aquesta dissonància cognitiva és un símptoma directe de les bombolles artificials que hem construït al nostre voltant. Confinats en centres urbans densos, passem la major part de la nostra vida reclosos entre parets de formigó, carrers d'asfalt i vehicles. En expulsar el món natural tant de la nostra geografia diària com de la nostra educació institucional, hem trencat la nostra connexió fundacional amb la Terra.

És just abans de l'alba. El cel sagna de color blau i carmesí, marcant l'hora més fresca de la nit, l'únic moment que queda en què la terra, la nostra llar, no ens crema vius. Hauríem de descansar, però tinc el pit encongit amb una familiar i nerviosa descàrrega d'adrenalina. Avui és la collita.

Surto del llit i agafo el meu uniforme. És el mateix vestit de lli gruixut que he apedaçat, recosit i portat durant vint anys. En conec cada fil. Una part de mi enyora un vestit nou, amb les costures intactes i sense aquella olor de carbó antic i suor seca, però els mercats de teixits de Barcelona són un luxe que no ens podem permetre. Me'l lligo. Amb les butxaques profundes i reforçades, plenes de tisoires i cordes, no sembla tant un uniforme com una armadura de combat. Tot i així, el tall continua sent afavoridor, una peça tossuda de sastreria catalana que es nega a sacrificar la dignitat per la utilitat. Està fet per a les flexions brutals que ens esperen.

Entro a l'habitació del costat, amb el terra de pedra dur sota els peus, i li sacsejo l'espatlla a la meva noia. Ella protesta mig adormida, enfonsant encara més la cara sota la fina manta. "Aixeca't", li xiuxiuejo, amb una veu més tallant del que voldria. "Hem de ser al camp d'aquí a vint minuts, o els ancians començaran la fila sense nosaltres."

L'estómac em sona de la buidor, i això em posa de mal humor. La fam és un veí constant aquests dies, i m'esgota la paciència. Miro la meva filla mentre es belluga, amb el ressentiment i la compassió lluitant-me al pit. De vegades voldria que mostrés una mica més d'urgència, una mica més d'agraïment pel fet que encara tinguem un camp per collir. Però és una criatura de la Generació del

Cendra. Ella no s'enrecorda dels dies d'abundància, les calçotades multitudinàries on el menjar era el que ens unia. Per a ella, tenir menys és simplement com ha sigut sempre el món. No sap què hem perdut, només sap com sobreviure.

Mentre es posa la túnica, allargo la mà per allisar la tela sobre les seves espatlles, però només trobo el buit mentre ella s'aparta. Mirant-la, un dolor familiar m'encongeix el pit. Volia molt més per a ella, la infantesa que jo vaig tenir, plena de sabors rics i intensos dels productes catalans autèntics que abans definien aquesta terra. Aleshores, pensava que la nostra vida era senzilla. Ara m'adono que donàvem per fet el que teníem.

Sortim cap a un món que tot just es desperta, amb ocells solitaris que entonen les seves melodies matinals, i ens encaminem cap al camp on el meu company ja ens espera. Dècades de lluitar junts contra els elements han forjat la nostra relació en una cosa indestructible. Cada vegada que el clima agressiu destruïa el nostre hort, despullant els arbres fruiters i convertint el sòl en pols, el tornàvem a aixecar. *_La Desolació_* va destrossar el nostre món, però també ens va fer forts. Ens va ensenyar el que realment importa, tot i que de vegades em pregunto si encara estic cec davant de coses que hauria d'agrair més.

Però els meus penediments més profunds són per la meva nena. Volíem donar-li una vida plena, ser bons pares, però la lluita que li toca afrontar és massa violenta. La seva realitat és una calor que no s'atura, que ho desgasta tot lentament. Ha crescut vigilant el cel amb recel, sabent que una tempesta sobtada i violenta podria convertir els carrers secs en torrents mortals abans que pogués fins i tot tornar caminant a casa des del seu centre. Com hem

L'APATIA
 PERJUDICA
 DIRECTAMENT
 LA NOSTRA
 RELACIÓ
 AMB LA
 NATURA

Les crisis socials i ambientals són components inseparables d'un sol fracàs ecosistèmic. Els marcs econòmics, industrials i urbans moderns es basen en una explotació sistèmica que allunya els individus de les conseqüències del seu consum de recursos. Aquesta desconexió crea una apatia pública generalitzada, que actua com a barrera per a la reforma estructural.

Per resoldre aquestes crisis interconnectades, les intervencions han d'abordar les causes estructurals d'arrel en lloc dels símptomes superficials. La conscienciació per si sola és insuficient; motivar una transformació conductual i sistèmica requereix un reconeixement intern actiu de la dependència mútua. Reconstruir una relació funcional amb el món natural es correlaciona directament amb la reestructuració de relacions equitatives dins de la societat humana.

arribat a això? Encara recordo la màgia de caminar cap a casa sota la neu de l'hivern quan era un nena.

Espolso els records a mesura que el camp apareix a la vista. Sota les estrelles de mitjanit, tots tres ens mantenim junts sobre la terra esquerdada. Sigui el que sigui que vingui, som una comunitat, un equip.

Miro cap al camp que un dia va estar ple de vida, d'insectes i d'ocells. Els meus ulls es fixen en les plantes enormes que habiten una terra que fa molt de temps que ha renunciat a la vida. Havent guanyat la batalla per la supervivència, el cultiu modificat ha matat el sòl de gana, absorbint tota la seva substància. No s'assemblen gaire als calçots de la meva infància. Recordo aquelles cebes d'hivern com una cosa tendra, suau i desbordant d'una dolçor delicada, un sabor tan ric que no se'n podia trobar res de semblant a la resta d'Europa. Aleshores, una calçotada era una festa. Apartaves la capa exterior cremada, sucaves el cor blanc i tendre en la densa salsa romesco, inclinaves el cap enrere i el deixaves relliscar boca endins.

Però aquestes coses? No es poden menjar d'aquesta manera. Són descomunals, recobertes d'una pell gruixuda de color verd grisenc, com una armadura defensiva. Per sobreviure, han adaptat l'anatomia d'una planta suculenta del desert, aferrant-se a la terra amb una arrel central llarga i agressiva que perfora profundament el sòl a la recerca d'humitat. Són fibrosos, aspres i durs, i deixen una amargor feixuga i terrosa i una gran sequedat a la llengua a causa dels seus alts nivells de tamins. Però jo accepto de bon grat aquesta picor amarga. M'agrada el record del passat que em transmeten.

Hi ha gent rica aquí, venen del nord, on la vida és completament diferent. Per a ells, aquests cultius són una raresa gastronòmica.

Tenen xefs que no s'especialitzen en cap altra cosa, que en tallen porcions minúscules i precioses i les empolsen amb espècies inspirades en el romesco que han desenvolupat específicament per a això.

A vegades, mentre miro l'oceà des de la meva platja secreta preferida, m'estiro imaginant què deu sentir-se en posseir tants recursos, en mirar un plat com aquell i simplement poder permetre't una vida d'abundància.

Fa anys, quan el temps es va tornar extrem, observàvem amb horror com els nostres cultius tradicionals desapareixien temporada rere temporada, devorats per les plagues o forçats a florir massa aviat. Va ser el cicle tòxic de sol i pluja el que va fer que les plantes fossin menys resistents; simplement no tenien cap possibilitat. Com a resposta, els laboratoris de la nostra regió van utilitzar enginyeria genètica avançada per dissenyar un salvador sintètic, una creació que havia de ser un miracle de la tecnologia moderna. Estàvem massa orgullosos de les nostres tradicions com per rendir-nos.

Però la ciència va subestimar la calor catalana. Durant una primavera asfixiant, la introducció sobtada d'una espècie d'insecte tropical va accelerar la propagació del pol·len, fent que els cultius experimentals es pol·linitzessin de manera creuada i s'hibridessin amb les espècies de calçot local i tradicional. Aquest encreuament accidental va alterar ràpidament l'estructura genètica dels cultius nadius de la regió, fent que les varietats sintètiques es fonguessin de manera permanent amb el paisatge agrícola existent. Les llavors es van escampar per totes les valls i muntanyes de Catalunya. Es van convertir en les reines indiscutibles de la supervivència. Són com les paneroles: no hi ha res que les pugui matar.

Miro cap al cel. Veig les estrelles de mitjanit, nítides i brillants, deslligades del fum de les velles històries que continues intentant explicar-me. Passes tantes nits mirant enrere, plorant un paradís de neus d'hivern i de fruita dolça i suau que existia abans que jo fos ni tan sols un alè en aquest món.

**PERO NO NECESSITO
EL FANTASMA DEL
MÓN QUE VAS
PERDRE PER TROBAR
LA BELLESA EN EL
QUE TENIM ARA.**

Mira al nostre voltant.

Aquesta nit, l'aire de mitjanit és fresc i clar. La foguera rugeix, pintant-nos les cares d'or, i tot el poble riu al voltant d'una taula compartida. Som prou forts per arrancar la vida directament de la dura terra. Tu mires en la foscor, els cultius modificats i els canvis de temperatura, i hi veus una gàbia construïda amb els teus laments. Però jo miro aquesta comunitat, la manera com ens donem suport els uns als altres i com dansem entre els camps, i hi veig una llar. Una llar bella, ferotge i inflexible. El teu món es va acabar, però el nostre tot just

c o m e n ç a .

**Estem vius, i
florim en aquest
ritme elèctric. Fa
gust de victòria
intensa, fumada;
d'or
caramel·litzat
que va plantar
cara al sol violent
i a les pluges
tòxiques, i va
decidir
sobreviure.**

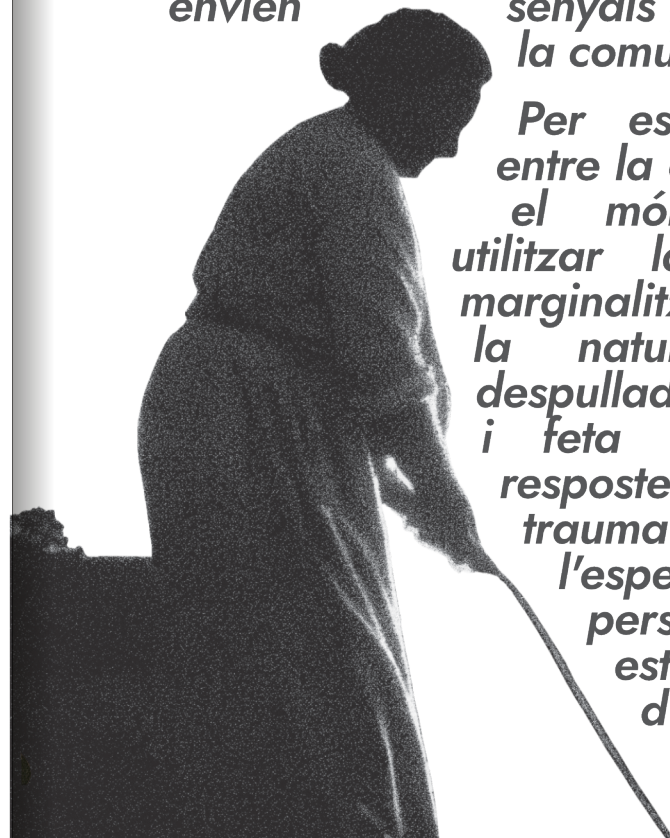
LA NATURA 013

NO
NECESSITA
PENSAR COM
UN HUMÀ
PER
PATIR
COM UN

La intel·ligència humana no és superior, només diferent. La superioritat humana sobre la natura és una concepció errònia. L'evidència científica demostra que les plantes posseeixen sistemes diferents per processar la informació, percebre amenaces i coordinar les defenses comunitàries. Tot i que aquests organismes no experimenten emocions psicològiques humanes com la tristesa o l'alegria, els seus mecanismes funcionals per a la supervivència i la percepció estan plenament desenvolupats. Aquesta perspectiva desafia el biaix antropocèntric profundament arrelat que ha impulsat l'explotació ambiental. Els animals i les plantes posseeixen sistemes de percepció i comunicació complexos i diferenciats i, per exemple, reconeixen activament les amenaces i envien senyals per a la protecció de la comunitat.

Per escurçar la distància entre la comprensió humana i el món natural, podem utilitzar la metàfora de la marginalització humana. Quan la natura és dominada, despullada de la seva agència i feta invisible, les seves respostes biològiques al trauma reflecteixen l'espectre emocional d'una persona vulnerable: un estat profund i sistèmic d'estrès, defensa i esgotament col·lectiu.

Com deia, la seva resiliència té un preu. Els anomenem els Dips. Com els gossos xucla-sang de les antigues llegendes de Tarragona, extreuen de la terra cada nutrient ocult, cada gota microscòpica d'aigua, deixant el sòl del voltant completament estèril i mort. Ens mantenen vius, però estan matant la terra per fer-ho.

La pressió ens colpeja, ens hem d'afanyar. Però en el moment en què entrem al camp i veiem les siluetes de la nostra comunitat, aquell pes feixuc de temor s'esvaeix. Aquest és l'únic fragment bonic del passat que el Canvi mai no ens podrà prendre: la calçotada continua sent un acte sagrat i col·lectiu. Com que els nostres hiverns són suaus i la calor asfixiant arriba cada any abans, la finestra de collita s'ha reduït a un marge finíssim com una fulla d'afaitar. Cada temporada vigilem el temps, seguint la marxa inevitable dels cicles calorosos i de les tempestes violentes.

El treball físic en si mateix exigeix una solidaritat profunda. Arrancar aquestes arrels de la terra és massa per a una sola persona, així que el meu company i jo unim les nostres forces, amb els músculs en tensió per alliberar les tiges rebels. La nostra nena ens segueix de prop, recollint les plantes feixugues i apilant-les a la nostra caixa.

Més tard, rostirem les tiges sobre les fogueres a l'aire lliure, una continuació preciosa del nostre ritual de cuina tradicional. Però fins i tot aquesta alegria està impregnada de terror. Hem de cremar la fusta, cuinar i apagar completament cada brasa abans que el sol del matí pugi prou per convertir l'aire en combustible, perquè, si no, correm el risc de provocar un incendi forestal que podria reduir a cendres la nostra terra bella i fràgil.

Al nostre voltant, les altres famílies fan el mateix. Per mantenir el ritme, un grup engega amb una batucada i de seguida una cançó popular s'estén com una ona entre les files. I un cop les caixes són plenes, comença el veritable ritual: passen bols de ceràmica de mà en mà, i un clic metàl·lic sincronitzat ressona en cercle quan traiem els ganivets de collita dels cinturons. Cal desmuntar els calçots per menjar-los. Les seves capes exteriors són gairebé fusta petrificada. Un cop retirada la pell més gruixuda, coberta de cendra, submergim el cor restant en la salsa carmesí: una mescla fragant de les millors verdures i fruits secs de Catalunya.

Agafo la base del calçot pesant amb la mà esquerra i el pujo ben amunt, per damunt del meu rostre. El coll se m'inclina cap enrere, i els ulls se m'hi claven, fixats en el calçot que sostinc enlaire, per sobre del meu cap. Però en lloc d'acostar la tija cap avall, alço la fulla.

Mirant directament cap al cel nocturn, faig lliscar la capa externa amb una precisió absoluta, traient tires llargues, ben sucades en salsa, directament cap a la llengua. Requereix un control perfecte, un pols ferm, una confiança profunda i un coneixement íntim de la fulla. La carn és densa, cal mastegar-la, i és agressivament terrosa; els tanins amargs i punyents de la planta modificada lluiten amb una bellesa ferotge contra la dolçor fumada de la salsa. És una dansa salvatge i hipnòtica sota les estrelles. Un banquet guanyat amb la fulla, assaborit tall a tall, amb esforç.

A mesura que el sol s'alça, apaguem les fogueres, ofegant les últimes brases enceses fins que el fum s'aprima i s'esvaeix dins l'alba grisa. Amb draps estripats, ens netegem la salsa enganxosa dels llavis i rasquem el carbó negre de les nostres mans, esborrant les taques físiques del nostre banquet de mitjanit. La música s'apaga, les caixes buides s'apilen i un silenci feixuc s'instal·la a la vall mentre la comunitat es retira per amagar-se del sol que s'acosta.

Caminant de tornada cap al refugi darrere del meu company i de la nena, l'escalf residual del cercle s'evapora, deixant només un pes familiar i asfixiant al meu pit. Miro l'esquena recta de la meva nena, tan resilient, tan bellament en pau amb un món trencat... i el fantasma de l'antic món xiuxiueja la seva pregunta agònica en l'aire del matí: I si haguéssim canviat aleshores?

MIRA CAP AMUNT,

MA. El cel és un llenç contusionat de blau neó que sagna cap a un carmesí viu, concedint-nos aquesta hora perfecta i fresca abans que el sol reclami la terra. Et quedes allà, amb les espatlles rígides, respirant la rosada humida del matí però només olorant els fantasmes del que vas perdre. Mires aquest sòl esquerdat i inflexible

i hi veus una maledicció.

**SI US PLAU, MA,
MIRA'NS
MIRA COM DE BÉ HO
ESTEM FENT.**

Enfonso els dits a la terra, a la base d'una tija gruixuda i verda, clavo les botes i estiro. Amb un cruixit sec i satisfactori, el llarg calçot blanc es desprèn de la terra fosca, i perdo l'equilibri, caient cap enrere fins que la meva esquena xoca amb la dels meus companys. Esclatem en una riallada que ressona pels camps, i no puc evitar sumar-m'hi, mentre m'eixugo la pols de les galtes

i somric cap a les estrelles
que es van apagant.

Al nostre voltant, el camp respira amb aquest ritme elèctric i preciós. Les caixes volen de mà en mà, les veus tallen la boira del matí i una joia ferotge i compartida s'aixeca de la terra com el fum. No ens limitem a sobreviure,

MA, ESTEM VIUS. Hem convertit una collita esgotadora en un festival de foc i d'esperit.

Sé que enyores el món antic, però jo m'estimo aquest. Estimo la terra fosca i rica a les nostres mans. Estimo el riure sincer dels meus amics sonant en el crepuscle. Aquí fora, tot és tan bonic, tan ple d'energia i de propòsit. El teu món potser es va acabar, però mira la llar que hem construït sobre les seves cendres.

ÉS INCREÏBLE, MA,

i és completament nostre.

**Així que si us
plau, MA, deixa
enrere els
fantasmes de
l'hivern, agafa'm
de la mà i vine
amb mi a fer
sorgir el futur de
la terra.**

Com ens hem pogut equivocar tant? Soc una persona perduda. I si escoltéssim la Terra en lloc d'intentar arreglar-la?

Quants anys hem llançat a perdre mirant cap a un altre costat? Ho necessito saber.

Per què hem esperat fins que ha sigut massa tard? I si no intentéssim salvar el passat?

Soc una persona desesperada.

Per què ens vam creure capaços de superar la natura? I si ens rendíssim al seu curs, en lloc de viure sobre una terra morta?

Com és que la supervivència s'ha convertit en el nostre únic objectiu?

Sempre hi haurà un nou inici.